

Asia: VN/5035/2018

Lausuntopyyntö ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jakoa koskevasta työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö asetti 25.9.2018 työryhmän selvittämään ja arvioimaan eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin välisen tehtävien jaon nykytilaa, kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia sekä laatimaan arviointiin perustuvat linjausehdotukset. Työnjaon ja yhteistyön kehittämismahdollisuudet tuli arvioida perustuslain asettamissa reunaehdoissa.

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jakoa koskevasta työryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:24).

STM toteaa lausuntonaan seuraavaa

Ylimpien laillisuusvalvojen työnjaon osalta työryhmämietinnössä on ansiokkaasti tunnistettu yhteys vammaisten henkilöiden oikeuksiin liittyvien asioiden sekä palveluiden järjestämistapoihin ja hankinta-asioiden välillä. Eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävänä on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen (CRPD) nojalla toimia osana yleissopimuksen art 33 mukaista valvontarakennetta. Näin ollen vammaisten henkilöiden asioihin liittyvät valvontatehtävät kuuluvat eduskunnan oikeusasiamiehelle. Valtioneuvoston oikeuskanslerin tehtävänä on valvoa muun muassa julkisten palvelujen hankintoihin eli muun muassa palveluiden järjestämistapoihin liittyviä asioita. Tämä tarkoittaa näin ollen myös vammaispalveluiden järjestämistä ja hankintaa koskevien asioiden valvontaa. Näin ollen vammaisiin henkilöihin, ja erityisesti heidän palveluihinsa liittyvät seikat kuuluvat osaltaan kummankin ylimmän laillisuusvalvojan työtehtäviin.

Työryhmän mietinnöstä käy ilmi, että vammaisten henkilöiden asemaan liittyvä läpileikkaavuus on otettu asianmukaisella tavalla huomioon ja ymmärretty kokonaisvaltaisesti ylimpien

laillisuusvalvojen työnjakoa mietittäessä. Konkreettisenä esimerkkinä on työryhmän mietinnön sivulla 93 oleva maininta siitä, että ei ole ongelmallista, että valtioneuvoston oikeuskansleri arvioi lainvalmisteluvaiheessa esimerkiksi vammaispalvelulainsäädännön perustuslainmukaisuutta, vaikka kyseisten palveluiden valvonta muutoin kuuluu eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Työryhmämietinnössä myös todetaan, että vaikka eduskunnan oikeusasiamies vastaa vammaisten henkilöiden oikeuksiin liittyvästä valvonnasta, ei ole kuitenkaan tarpeellista sulkea vammaispalveluiden julkisia hankintoja nimenomaisesti pois oikeuskanslerille osoitettavien asioiden joukosta. Tällaisissa tilanteissa työnjako on perusteltua ratkaista pääasian mukaisesti. Vammaisiin henkilöihin liittyvissä kysymyksissä on lisäksi erityisiä horisontaaliseikkoja, kuten esteettömyys ja kohtuulliset mukautukset, jotka läpäisevät kaiken hallinnon ja joita ei ole tarkoitus jakaa laillisuusvalvojen kesken.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa edellä esitetyn perusteella, että työryhmän mietinnöstä tulee asianmukaisella tavalla esiin se, että vammaisiin henkilöihin liittyvät asiat nähdään läpileikkaavana kokonaisuutena ja siten ne perustellusti näkyvät kummankin ylimmän laillisuusvalvojan työssä.

Malmlund Kirsi-Maria
Sosiaali- ja terveysministeriö